

92h Abbas II

513. MATTHEE, Rudi. "The career of Mohammad Beg, Grand Vizier of Shah 'Abbas II (r. 1642-1666)". *Iranian Studies* 24, 1-4 (1991) pp. 16-36.

Article important sur Mohammad Beg, grand vizir de Shâh 'Abbâs II de 1654 à 1661. L'A. rassemble de nombreuses informations tirées de sources diverses, dont les archives de la Compagnie Hollandaise des Indes Orientales (VOC). La carrière de Mohammad Beg, dignitaire de la cour issu d'un milieu modeste et non tribal (son père était un tailleur d'origine arménienne), est un exemple de la grande mobilité sociale caractéristique de la société safavide tardive, et basée avant tout sur le favoritisme et le clientélisme. Le système du favoritisme (montée en faveur puis démission) permettait cependant la réhabilitation — on était rarement puni de mort ou de disgrâce perpétuelle. La rapide carrière, l'immense pouvoir exécutif, la chute et la réhabilitation de Mohammad Beg sont examinés à la lumière des conditions économiques et des structures politiques et religieuses de l'époque. Les grands besoins dans le domaine des finances (l'Iran safavide commence à souffrir de la baisse des revenus de l'Etat), les pressions exercées par les uléma en matière de politique religieuse (persécutions des Juifs), l'opposition des *gholâm* (bien que Mohammad Beg fût issu de leurs rangs et eût joui initialement de leur soutien), ainsi que la position du Shah — distributeur de la faveur royale et ultime arbitre dans les affaires de l'Etat (ceci restant valable également pour Shâh 'Abbâs II) — sont les éléments essentiels qui déterminent les choix politiques et les actions du vizir.

M.S.

1 5 1997

Abstracta Iranica (Suppl. Studia Iranica),
c. 15-16, 1992-1993, Tehran 1997. p. 120

'ABBĀS II, king of Iran (1052-77/1642-66) of the Safavid dynasty. The son of Shah Šafī, he was born on 18 Jomādā II 1043/20 December 1633, and succeeded his father on 12 Šafar 1052/12 May 1642, when he was only eight and a half years old; he died on 26 Rabi' II 1077/25 September 1666.

'Abbās II was without doubt the most able and vigorous Safavid ruler after his great-grandfather 'Abbās I, whom in many ways he resembled. Although he was so young at the time of his accession, from that moment he displayed great strength and determination. In 1055/1645, only three years after his accession, the vizier Sārū Taqī was assassinated by a group of Qezelbāš led by the *qūrčī-bāšī*, one of the most powerful officers of state; a few days later, 'Abbās had all the assassins executed. Like 'Abbās I, 'Abbās II had a passion for justice, and complaints of malfeasance and oppression by officials were dealt with speedily and the guilty parties severely punished. For three days a week, 'Abbās II presided over an official judicial tribunal (*divān-e 'adālat*) which dealt with suits brought by both the military and civilians, and two additional days were devoted to the informal hearing of grievances from all parts of the empire.

'Abbās II implemented on a huge scale the conversion of provinces from *mamālek* (state property) to *kāšša* (royal domain) status. This practice had been begun by Shah Ṭahmāsp, extended by 'Abbās I (to pay the *golām* regiments), and accelerated by Shah Šafī. Now most of the country was brought under the direct administration of the crown except in time of war, when ad hoc military governors were appointed to strategically important frontier provinces. This policy meant the further weakening and indeed the virtual disappearance of those Qezelbāš tribes which had figured so prominently in the early Safavid period. However, during the reign of 'Abbās II, the frontiers of the Safavid empire remained intact. Kandahār, lost to the Mughals under Shah Šafī, was recaptured in 1057/1648, and three subsequent attempts by the emperor Awrangzēb to recover it were repulsed. On the northwest frontier, 'Abbās II attempted to stabilize the area by resettling there tribes from Azerbaijan—a reversal of the "demilitarized zone" policy of 'Abbās I.

'Abbās II was a builder, though not on the scale of 'Abbās I. During his reign the Čehel Sotūn palace at Isfahan was built (1057/1647-48), the Masjed-e Shah and the Masjed-e Jom'a were repaired, and a dam was constructed on the Zāyanda-rūd (1065/1654-55). Like his great-grandfather, 'Abbās II was generally tolerant in religious matters and allowed members of Catholic orders considerable freedom of operation. A notable exception, however, was his treatment of the Jews. At the instigation of his vizier, Moḥammad Beg, he decreed that, not only Jews resident at Isfahan, but Jews throughout the empire should make public profession of their conversion to Islam and receive instruction on the Islamic faith.

E.I.R. c.I (s.I), p. 76

1982 (LONDON)

Isma'il Erünsal

37 / Shah 'Abbas II and the Mughal Ambassador

Attrib. to Muhammad Zaman

Iran; ca. 1663

Page and miniature: H. 20.3 cm., W. 31.8 cm.

The carpets, the two groups of courtiers and attendants in echelon, and the central figure of the king all direct our attention back toward the palace *eyvan* (arched niche), where a white *thuluth* inscription on a blue background reads: "The Lord of the Court, the Lord of Two Centuries, the Victorious, Shah 'Abbas II Bahadur Khan. May God make his rule eternal." Over the entrance to a mosque or tomb it might have been a dedicatory identification of donor, but here it serves to explicate the painting, and the ruler's name is divided into its two parts (Shah 'Abbas II and Bahadur Khan) by the portrait of his head. The shah, in a resplendent turban, his right hand resting on his bejewelled dagger, stares fixedly and coldly at the viewer with a directness rare in Iranian portraiture. The ambassador from the Mughal emperor Awrangzeb (r. 1658–1707) is properly deferential, with his left hand on his *katar* (dagger) and his right extended in dignified obeisance. Musicians in the lower left play *ektar*, 'ud, and tambourine; servants in the upper right carry in trays of food; and eminent onlookers (presumably princes, soldiers, and *vazirs*) flank the principals in the scene. Royal receptions of this sort do figure in earlier Iranian painting, but almost always as illustrations to works of literature.¹

Certain details of the painting bespeak European influence—the distant trees, the modelling of some of the faces, the all-too-obvious perspective, and the technique of stippling—but the concept and composition come from Mughal India, where the imperial *darbar* (court reception) had been a well-established genre since the reign of Jahangir (1605–1627) and had been one of the most important subjects of painting under Shah Jahan (r. 1628–1658) and during the early reign of his successor Awrangzeb. The *darbar* as a recording of an actual event does not appear in Iran before the seventeenth century. This careful rendering of shah and ambassador recalls Jahangir's charge to Bishndas to record faithfully the appearance of the Iranian ruler Shah 'Abbas I and suggests that 'Abbas II may have shared Jahangir's penchant for naturalistic representations of the world around him.²

One of the leading Europeanizing masters in seventeenth-century Iran was Muhammad Zaman, who was well acquainted with Indian painting and may have spent time in India.³ Although this painting is unsigned, its similarities to later work by Muhammad Zaman make an attribution to that master highly plausible. A second depiction of a Mughal ambassador's meeting with the shah was painted by Muhammad Zaman's colleague

Anthony Welch and Stuart Cary Welch

Arts of the Islamic Book

Ithaca 1982, s. 115–116.

DN 59224

'Abbās II

'**Abbās II** (r. 1052–77/1642–66) was the seventh ruler of the Šafavid dynasty. The eldest son of Shāh Šafī I (r. 1038–52/1629–42), he was originally named Sultān Muḥammad Mīrzā. Born in 1042/1633—most likely on January 1—'Abbās II succeeded his father upon the latter's premature death on 12 Šafar 1052/12 May 1642. The transition of power was peaceful. The stability needed for this non-violent accession was secured through the payment of a large sum by way of wages in arrears to the military and a substantial tax reprieve to peasants. The killing of the shāh's four siblings and the execution or blinding of any other potential rivals prevented long-term challenges to the new shāh's authority.

Given the ruler's tender age at the time of his enthronement and the fact that he had been reared in the confines of the *ḥarīm* (harem), real power was initially held by prominent officials in his entourage, among them the octogenarian grand vizier Mīrzā Muḥammad "Saru" Taqī (d. 1055/1645), and his rival, Jānī Bey Shāmlū, the *qurchībāshī*, as well as Muḥammad 'Alī Bey. Shāh 'Abbās II was only able to take effective control following a conspiracy headed by his mother that led to the execution of "Saru" Taqī and the subsequent removal of Jānī Khān. As well as delivering a blow to the tribal Qizilbāsh forces, this incident allowed the shāh to assert his leadership and assume the reins of power.

Internally, Shāh 'Abbās II had to contend with a rebellion of the Bakhtiyārī and Lur tribes, but otherwise his reign saw few signs of domestic unrest. This relative stability allowed for the continuation and expansion of a long-standing

policy of converting state (*mamālik*) lands to crown (*khāssa*) lands. Successive grand viziers intent on increasing royal revenue were the driving force behind this policy, and crown lands reached their greatest extent in Šafavid times during this period. The first land to be added to the crown domain was that of the Bakhtiyārī tribe after their rebellion had been quelled in 1054/1644. For the next ten years the process was interrupted as the shāh needed tribal support for his war over Qandahār. After the consolidation of that city's conquest and the accession of grand vizier Muḥammad Beg in 1064/1654, the policy was resumed, leading to the conversion of the regions of Hamadān (1064/1654), Ardabīl (1066–7/1656–7), and Kirmān (1068/1658).

Foreign visitors generally gave a favourable description of Shāh 'Abbās II and his reign, lauding his courage, sense of justice, generosity, and love of foreigners, and remarking on the country's peaceful state, well managed roads, and secure travelling conditions. But some contemporary observers already noted that, while the expansion of crown domain generated short-term revenue for the crown, it also caused peasants to be exploited and thus led to long-term financial problems. There is indeed abundant evidence of a monetary crisis in this period. Money became scarce, leading to the closing of many provincial mints and a growing weakening of the military.

Following his great-grandfather, Shāh 'Abbās I (r. 995–1038/1587–1629), with whom he is often compared, Shāh 'Abbās II managed to maintain a careful balance between the country's various leading groups, playing off the traditional tribal elements against the new *ghulām* (Ar., plur. *ghilmān*, military slave) elites consisting of

father (Iskandar Beg, 2/881–884; Falsafi, 2/170–184). Two of them, Ḥasan Mīrzā and Ismā'īl Mīrzā, died in childhood. The final two, Muḥammad Mīrzā (Khudā-Bandah Mīrzā) and Imām Qulī Mīrzā, were blinded on their father's orders, in 1030/1621 and 1036/1627 respectively, in order to prevent them threatening his absolute power (Iskandar Beg, 3/965, 1064–1065). Thus, when he died, apart from his eighteen-year-old grandson Sām Mīrzā (who reigned as Shāh Ṣafī I), the son of the unfortunate Ṣafī Mīrzā (Iskandar Beg, 3/1075), there was no remaining male heir to the throne. The restriction Shāh 'Abbās placed on contact and consultation between the princes and dignitaries or ordinary people outside the harem became an established principle. As a result, the harem became a very important centre of power in the process of appointing the new monarch, and those who were brought up in this atmosphere riven by jealousy and hypocrisy clearly lacked any degree of competence for assuming the role of king; and so it might be claimed that Shāh 'Abbās I, who had revived the power of the Ṣafawid state, himself inadvertently struck at its very foundations (Lockhart, 25–26).

BIBLIOGRAPHY

Canby, Sheila R., *The Golden Age of Persian Art, 1501–1722* (New York, 2000); Chardin, Jean, *Voyages du Chevalier Chardin*, ed. Langlès (Paris, 1811); Della Valle, Pietro, *Viaggi di Pietro della Valle* (Brighton, 1843); Diyānat, 'Alī Akbar, 'Āmāsiya', *GIE*, vol. 2, pp. 187–190; idem, 'Bikr-i Sūbāshī', *GIE*, vol. 12, pp. 409–410; Falsafi, Naṣr Allāh, *Zīndagānī Shāh 'Abbās Awwal* (Tehran, 1345–1347 Sh./1966–1968); Herzig, E. M., 'The Deportation of the Armenians in 1604–1605 and Europe's Myth of Shah 'Abbās I', in *History and Literature in Iran: Persian and Islamic Studies in Honour of P. W. Avery*, ed. Charles Melville (London, 1998), pp. 59–71; Ḥusaynī Junābadī, Mīrzā Beg, *Rawḍat al-Ṣafawīyya*, ed. Ghulām Riḍā Ṭabāṭabā'ī Majd (Tehran, 1378 Sh./1999); Hūshang-Mahdawī, 'Abd al-Riḍā, *Tārīkh-i rawābiṭ-i khārījī-yi Irān* (Tehran, 1364 Sh./1985); Iskandar Beg Munshī, *Tārīkh-i 'ālam-āwā-yi 'Abbāsī*, ed. Īraj Afshār (Tehran, 1350 Sh./1971), tr. Roger M. Savory, *History of*

Shah 'Abbas the Great (Boulder, CO, 1978); Islam, Riāzul, *Indo-Persian Relations: A Study of the Political and Diplomatic Relations between the Mughul Empire and Iran* (Tehran, 1970); Lockhart, Laurence, *The Fall of the Safawi Dynasty and the Afghan Occupation of Persia* (Cambridge, 1958); Munajjim, Mullā Jalāl, *Tārīkh-i 'Abbāsī yā rūz-nāmah-yi Mullā Jalāl*, ed. Sayf Allāh Waḥīd Niyā (Tehran, 1366 Sh./1987); Naṣrī Urdūbādī, 'Almaqī, *Alqāb wa mawājib dawra-yi salāṭīn-i Ṣafawīyya*, ed. Yūsuf Raḥīmīlū (Mashhad, 1371 Sh./1992); Nawā'ī, 'Abd al-Ḥusayn, *Shāh 'Abbās: majmū'a-yi asnād wa mukātibāt-i tārikhī* (Tehran, 1353 Sh./1974); Newman, Andrew, *Safavid Iran: Rebirth of a Persian Empire* (London and New York, 2006); Quinn, Sholeh Alysia, *Historical Writing during the Reign of Shah 'Abbās: Ideology, Imitation, and Legitimacy in Safavid Chronicles* (Salt Lake City, 2000); Qummī, Qāḍī Aḥmad, *Khulāṣat al-tawārīkh*, ed. Iḥsān Ishrāqī (Tehran, 1359–1363 Sh./1980–1984); Roemer, H. R., *Persien auf dem Weg in die Neuzeit: iranische Geschichte von 1350–1750* (Beirut, 1989); idem, 'The Safavid Period', in *The Cambridge History of Iran*, vol. 6, *The Timurid and Safavid Periods*, ed. P. Jackson and L. Lockhart (Cambridge, 1986), pp. 189–350; Ross, E. Denison, ed., *Sir Anthony Sherley and his Persian Adventure* (London, 1933); Rūmlū, Ḥasan, *Aḥsan al-tawārīkh*, ed. 'Abd al-Ḥusayn Nawā'ī (Tehran, 1357 Sh./1978); Savory, R., *Iran under the Safavids* (Cambridge, 1980); Ter Hovhancants, H., *Tārīkh-i Julfā-yi Isfahān*, tr. Leon G. Minasian (Isfahān, 1379 Sh./2000).

YUSOF RAHIMLU
TR. JAWAD QASEMI

'Abbās II (Shāh), the great-grandson of Shāh 'Abbās the Great and the seventh monarch of the Ṣafawid dynasty (r. 1052–1077/1642–1666).

He was the eldest son of Shāh Ṣafī I. His mother, Ānā Khānum, was according to some sources a Circassian (Chardin, 7/314; Falsafi, 146) and to others a Georgian princess (Tavernier, 148–149). He was known as Sām Mīrzā (Shāmlū, 1/264) or Sulṭān Muḥammad Mīrzā (Wālih, 153; Roemer, 339) before he became king. The sources disagree over the date of his birth (Waḥīd, 12; Shāmlū, 1/214), but the most plausible se'emīs tō be Wālih who says that 'Abbās II was born on Monday night, 4 Rajab 1042/5 January 1633, in Qazwīn (pp. 153–154). The date of his birth was

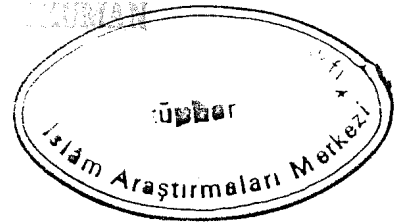
31 ARA 2009

MADE
SUI...

- Seljuken	21-25
- Mäzaffarier	26-32
- Sarbadarier	37-51
- Timurkuler	62-63
- Ahmed Celalezi	83-86
- Şahruh Mirza	125-126
- Ulup Bey	133-134
- Bu Seid Handani	139-14
- Hüseyin Beykhan	146-150
- Kadı Koyunlar	172-173
- Ak Koyunlular	173-178
- Uzun Hasan	202-204
- Şah İsmail I	221-224
- Kizilbaş	223-233

- Şahruh Mirza	256-264
- Şah İsmail I	274-274
- Şah İsmail II	295-298
- Şah Abbas I	301-308
- Şah Abbas II	359-358
- Şah Sultanahmet	361-375

MADDELER

INHALT

Der historische Rahmen	1
DAS VORSAFAWIDISCHE IRAN	15
Die Erben des iranischen Mongolen-Reichs	17
Die Ğaläyiriden	21
Die Familie İngü und die Muzaffariden	26
Die Sarbadären und ihre Rivalen	33
Die Sarbadären eine sozial-progressive Gruppe oder ein Kö- nigreich ohne Könige?	52
Timur in Iran	57
Herkunft und Anfänge Timurs	58
Der Siegeszug Timurs nach Vorderasien	62
Die Eroberung Ostirans	63
Motive und Methoden	68
Timur und die Goldene Horde	74
Die Unterwerfung Zentral- und Westpersiens	77
Timur stößt an die Grenzen seiner Macht	83
Sultan Ahmad Ğaläyir	83
Der Widerstand der Ğaläyiriden nicht erfolglos	87
Ausschaltung der Goldenen Horde	89
Der indische Feldzug	93
Der Feldzug nach Syrien und Anatolien	94
Aufbruch nach China – Krankheit und Tod	102
Timur als Persönlichkeit	105
Timur – ein historisches Verhängnis?	113
Persien unter den Nachfolgern Timurs	121
Drohender Verfall – Konsolidierung	122
Die Wirren nach Timurs Tod	122
Şah Ruhs Kampf mit den Qara Qoyunlu und anderen Geg- nern	125

und dem Methoden-Funktionsismus, der sich neuerdings durchgesetzt hat, kann Herrschaftsgeschichte wieder ihren Rang als Grundlagenwissen- schaft beanspruchen.

Das Land, von dem hier zu sprechen ist, wurde seinerzeit Persien genannt, obwohl die Eigenbezeichnung, damals wie heute, Iran war und ist. Das komplizierte Verhältnis, in dem die beiden Bezeichnungen zueinander stehen, soll hier nicht erörtert werden. In unserem Zusammen- hang wird „Persien“ gewöhnlich für den in der Endphase des Safa- widen-Reichs geltenden Territorialbestand verwendet, „Iran“ für den Ausstrahlungsbereich der persischen Sprache und Kultur, besonders wenn er über das persische Staatsgebiet hinausgeht.

Entstanden ist diese Arbeit im Orientalischen Seminar der Universi- tät Freiburg, zu dessen Direktoren der Verfasser von 1963 bis 1983 gehörte. Eine ganze Anzahl einschlägiger Einzelprobleme konnte er in Dissertationen und Magisterarbeiten seiner Studenten untersuchen las- sen, wofür er sich in jedem Fall zu großem Dank verpflichtet weiß. Desgleichen betrachtet er es als eine angenehme Pflicht, seinen Mitar- beitern und nachmaligen Kollegen, besonders den Professoren Bert Fragner, Erika Glassen, Ulrich Haarmann und Hans Müller sowie in der Schlußphase Frau Dr. Monika Gronke, für fördernde Gespräche, manchen Ratschlag und wohlthuendes Interesse zu danken. Daß das Buch auf die Initiative des früheren Direktors, Professor Dr. Anton Heinen, hin in den Veröffentlichungen des Beiruter Orient-Instituts erscheinen kann, erfüllt den Autor mit Freude und Genugtuung.

Freiburg, den 29. Juni 1989

Hans Robert Roemer.

HANS ROBERT ROEMER 11 KASIM 1995

PERSIEN AUF DEM WEG IN DIE NEUZEIT

Iranische Geschichte von 1350-1750, Wiesbaden-1989, VII-X, DN: 33127.

الثاني بامرهم أمر باخراجهم من إيران عنوة وهو ما أثار حفيظة قيصر الروس الكبير Alecis فقاد حملة على إيران ووصل إلى أطراف بحر قزوين ولكنه انسحب من المنطقة دون ان يحصل على نتيجة تذكر ويعد هذا الحادث أول حملة حربية روسية في تاريخ إيران ولها اهميتها في التاريخ السياسي لإيران. توفي شاه عباس الثاني في الرابع والعشرين من ربيع الأول عام ١٠٧٧هـ في قصر خسرو اباد في دامغان بعد حكم دام خمسة وعشرين عاماً^(٢٠٥).

موسوعة تاريخ ايران السياسي

من بداية الدولة الصفوية الى نهاية الدولة القاجارية

13 MAYIS 2009

تأليف

د. حسن كريم الجاف

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	180195
Tas. No:	955 CAF.M

المجلد الثالث

الفارس وقلّة المؤمن اثار العساكر العثمانية وركنوا إلى العصيان والفتنة وهو ما دفع السلطان مراد إلى سحب جيوشه من إيران وحاول شاه صفي استرداد العراق من العثمانيين واسفرت الحملة على العراق عن انعقاد صلح وأقرار معاهدة بين الطرفين والمعروفة بمعاهدة زهاب في الرابع عشر من محرم سنة ١٠٤٩ للهجرة في ١٧ مايس ١٦٣٩م تقضي ببقاء العراق ولاية عثمانية وبقاء ايروان ضمن البلاد الإيرانية^(١٩٨) وفي عهد شاه صفي هاجم الاوزبك خراسان ولكن شاه صفي تمكن من دحرهم واخراجهم من البلاد الإيرانية، توفي شاه صفي في كاشان عام ١٠٥٢هـ / ١٦٤٢م ودفن في مدينة قم المقدسة.

شاه عباس الثاني ١٠٥٢ - ١٠٧٧هـ / ١٦٤٢ - ١٦٦٦م

وصل إلى حكم إيران وهو لم يتجاوز العاشرة من عمره سنة ١٠٥٢هـ ونظرا لصفه سنه سيطر الامراء والأعيان على مقاليد الحكم^(١٩٩) لكن عباس الثاني بعد ان وصل إلى سن الرشد مسك بزمام أمور الدولة وادارها مباشرة من غير الرجوع إلى الوزراء وأعيان البلاد، يعد المؤرخون شاه عباس الثاني ملكاً شجاعاً ذا عزم وإرادة ولكنهم يعيبونه على افراطه في شرب المسكرات^(٢٠٠) وعيبه ومجونه وكانت تصدر منه أحكام وقرارات جائرة في حالة سكره بعيدة كل البعد عن الشؤون والعلاقات الإنسانية^(٢٠١).

لم تحصل مواجهات حربية في عهده بين الدولة الصفوية والعثمانية^(٢٠٢) وحاز البلد على هدوء واستقرار نسبي في مدة حكمه ومن الحوادث المهمة في عهده تجهيزه حملة على قندهار وتمكن من فتحها ولجوء امام قلبي خان أحد رؤساء الاوزبك المعروفين إلى بلاطه وقد عززه وبعثه وكرم شاه عباس الثاني وقادته في إيران^(٢٠٣) وكذلك لجوء نادر محمد أحد رؤساء الاوزبك بسبب استيلاء شاه جهان على بلخ دار ملكه إلى بلاط شاه عباس الثاني وامده الشاه بجيش كبير لإعادة ممتلكاته في بلخ ولكن نادر محمد اجبر على الفرار إلى إيران والعودة إلى البلاط الصفوي مرة أخرى وبقي في بلاط عباس الثاني معزراً مكرماً حتى وافته المنية ودفن في مشهد وأرسل جميع أمواله وخزائنه إلى ابنه عبد العزيز^(٢٠٤).

ومن الحوادث الأخرى التي وقعت في عهده مجيء عدد من التجار الروس إلى البلاط الصفوي عادين انفسهم ممثلين سياسيين من قبل دولتهم ولما علم شاه عباس

طالبی، تهماسب (ناقد و توصیف کننده)

۳۲۵- «معرفی کتاب «ایران در عهد

شاه عباس دوم»». کتاب ماه تاریخ و جغرافیا،

پیاپی ۷۰ و ۷۱، ص ۴۵-۴۶، فارسی، کتابنامه: ۴۶.

Abbas II

کد پارسا: A۶۱۳۱۹

عنوان متن نقد شده:

ایران در عهد شاه عباس دوم، کیکاوس جهاننداری [مترجم]

نویسنده کتاب، پاول لوفت می باشد.

شاه عباس دوم؛ ایران در عصر صفویه

کتاب 'ایران در عهد شاه عباس دوم' رساله

دکترای نویسنده آن است که در این نوشتار مورد

معرفی و بررسی قرار می گیرد. نگارنده پس از اشاره

کوتاهی به منابع تحقیق این کتاب، درباره اوضاع

سیاست داخلی ایران در سه محور اساسی کشاورزی

و تجارت، مناصب دیوانی و اداری و چگونگی تنظیم

روابط با شرکت های اروپایی سخن می گوید. وی آنگاه

به شیوه اداره ایالات در عصر شاه عباس دوم پرداخته

و در ادامه بحث را به سیاست خارجی ایران بویژه

روابط ایران با عثمانی و فرمانروایان مغولی هند

کشانده است. 'شخصیت شاه عباس دوم' عنوان پایانی

این کتاب است که در آن به معرفی شرح حال و دیگر فعالیت های

اداری و عمرانی این پادشاه پرداخته شده است.

Z. B. JUMAL LUBID

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1033 MELVILLE, C.[P.] A lost source for the reign of Shah
'Abbas: the *Afzal al-tawārikh* of Fazli Khuzani
Isfahani. *Iranian Studies*, 31 ii (1998) pp.263-265

17 NISAN 2001

299 BABAIE, Sussan. Shah 'Abbas II, the conquest of
Qandahar, the Chihil Sutun and its wall paintings.
Muqarnas, 11 (1994) pp.125-142 [Murals in a
Safavid palace in Isfahan.]

17 NISAN 2001

140. SCHUSTER-WALSER, S. 'Ein Ehrengewand vom Safaviden-Schah', *Der Islam*,
54, 1, 1977, pp. 126-132.

Après une courte allusion à l'histoire de la *xel'at* (vêtement d'honneur que les rois
donnaient à leurs hôtes), depuis l'antiquité (cf. *Livre d'Esther*, 6), S.S.-W. traduit et commente
le passage de Tavernier où est décrite l'audience que Šâh 'Abbâs lui donna en 1665. Voir
Les Six voyages de Jean-Baptiste Tavernier ..., Paris 1676 (= Paris 1712, même pagination),
tome I, Livre quatrième, ch. XVI, p. 476, réédite en microfiches, Hachette/Bibliothèque
Nationale. Paris 1976.
Y. R.

Shah Abbas II

Abbas II

SPICEHANDLER, E. The persecution of the Jews
of Isfahan under Shāh 'Abbās II (1642-1666).
HUCA 46 (1975), pp. 331-356.

II. Şah Abbas Dönemi
(1642-1666) İsfahan
Yahudilerin
Zulmü

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

13 SUBAT 1993

Abbas II. Safavi

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Brownie
L.H. Persia.

IV - 112
08 SUBAT 1994

881.59

many positive acts, he was remembered fondly by the people of Iran, Jews included. *Kitāb-i Anusī* gives a long and sympathetic account of his death.

Bibliography

- Encyclopaedia Iranica*, s.v. "Abbās I."
Encyclopaedia of Islam, 2nd ed. s.v. "Abbās I."
 Falsafi, Naṣrallāh. *Zindigāni-yi Shāh 'Abbās-i Avval*, 4 vols. (Tehran: Chāp-i Kayhān, 1955–62).
 Moreen, Vera Basch. *Iranian Jewry's Hour of Peril and Heroism: A Study of Bābāi Ibn Lutf's Chronicle (1617–1662)* (New York and Jerusalem: American Academy for Jewish Research, 1987).
 Munshī, Iskandar Beg. *Tārīkh-i Alamārā-yi 'Abbāsī*, ed. I. Afshar, 2 vols. (Tehran: Chāpkhāna-yi Mūsavi, 1956–57).
 Savory, Roger M. *The History of Shah 'Abbās the Great*, 2 vols. (Boulder, Col.: Westview Press, 1978–79).
 ———. *Iran under the Ṣafavids* (Cambridge: Cambridge University Press, 1980).

VERA B. MOREEN

'Abbās II, Shāh 010028

Shah 'Abbās II (r. 1642–1666), the grandson of → Shāh 'Abbās I (r. 1587–1620), was the most competent monarch of the → Ṣafavid dynasty of Iran next to his illustrious ancestor. Only eight and a half years old when he ascended the throne, 'Abbās II asserted himself early by curbing the Turcoman (Qizilbāsh) tribes, the early "power behind the throne" of the Ṣafavid dynasty. He continued the effort to increase and concentrate the power of the crown and to maintain the frontiers of his empire. Like his grandfather, but not on the same scale, 'Abbās I, enhanced → Isfahan with new palaces and repairs to existing ones. Although he was renowned for justice (he headed a judicial tribunal) and tolerance, Iran's Jewish, Christian, and Zoroastrian minorities all fell victim to the intolerant zeal of → Muḥammad Beg, his grand vizier.

According to the Judeo-Persian chronicle → *Kitāb-i Anusī* (The Book of a Forced Convert) by → Bābāi ben Lutf, these persecutions, which resulted in the forced conversion of Jews in many communities, took place between 1656 and 1662. They appear to have been directed to some extent against all non-Shī'i minorities,

including Christian Armenians, Sūfis, and Zoroastrians, but in the case of the Jews they were religiously, rather than economically, motivated, because the Jews of Iran were mostly engaged in occupations on the lower rungs of the economy. In order to "persuade" Jews to convert to Shī'i Islam, Muḥammad Beg compensated new converts financially and relieved them from paying the *jizya*. The → Abbās-nāma by Muḥammad Ṭāhir Wahīd Qazvinī, the most important Persian chronicle of 'Abbās II's reign, praises the effort to convert the Jews and the shah's willingness to lose revenue thereby. Nonetheless, the persecution ended up having an extortionist dimension. Thus, when the shah rescinded his permission to the vizier to convert the Jews and allowed them to return to their faith, they had to pay back the "reward" money and sometimes more. In some places the *jizya* was also demanded retroactively.

During the seven years before the shah changed his mind, the Jews in Isfahan, → Kashan, → Shiraz, Lār, and Bandar ('Abbās) became anusim (Heb. forced converts), practicing Islam in public but secretly adhering to Judaism. In → Faraḥābād, Gulpaygān, Khunsar, and → Yazd, however, the local rulers and Muslim divines, notably Mullah Fayz-i Kāshānī (d. 1680), defied the vizier and refused to implement the conversion decree.

The account of the persecutions in *Abbās-nāma* is corroborated by two major outside sources, the contemporaneous History of Aṛakel of Tabriz (completed in 1662) and the anonymous → Chronicle of the Carmelites, as well as by a number of European travelers.

Bibliography

- Bournoutian, George A. (ed. and trans.). *Patmut' iwn Arak'el Vardapeti Dawrizhets*, 2 vols. (Costa Mesa, Calif.: Mazda, 2005).
Encyclopaedia of Islam, s.v. "Abbās II."
 Moreen, Vera Basch. *Iranian Jewry's Hour of Peril and Heroism: A Study of Bābāi Ibn Lutf's Chronicle (1617–1662)* (New York: American Academy for Jewish Research, 1987).
 Savory, Roger M. *Iran under the Ṣafavids* (Cambridge: Cambridge University Press, 1980).
 Wahīd, Muḥammad Ṭāhir Qazvinī. *'Abbās-nāma*, ed. I. Dehghan (Arak: Chāpkhāna-yi Farvardī, 1951).

VERA B. MOREEN

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

09 Nisan 2017

و خواجه‌ها و دیگران در امور سلطنت میدان داد.

منابع: *نقاوه الآثار فی ذکر الاخیار* در تاریخ صفویه، محمود افوشته‌ای نظری؛ *تاریخ عالم آرای عباسی*، اسکندر بیگ منشی، همه صفحات؛ *تاریخ عباسی*، ملاجلال الدین محمد منجم یزدی، غالب صفحات؛ *سفرنامه تاوریز*، ترجمه ابوتراب نوری؛ *قصص الخاقانی*، ولی قلی بن داوود قلی شاملو، بیشتر صفحات؛ *سفرنامه شوالیه تارین*، ترجمه اقبال یغمایی صفحات متعدد؛ *زندگانی شاه عباس اول*، نصرالله فلسفی، غالب صفحات؛ *سفرنامه سانسون*، ترجمه محمد مهربار، بعضی صفحات؛ *ایران عصر صفوی*، راجر سیوری، ترجمه کامبیز عزیزی؛ *خلاصه التواریخ*، قاضی احمد الحسینی التمی، *نظم ایالات در دوره صفویه*، رهبریزن، ترجمه کیکاوس جهاننداری، بعضی صفحات؛ *انقضاض سلسله صفویه*، لارنس لاکهارت، ترجمه اسماعیل دولتشاهی، بعضی صفحات؛ *روابط سیاسی و اقتصادی ایران در دوره صفویه*، عبدالحسین نوایی، بعضی صفحات؛ *مالک و زارع در ایران*، میس لمتون، ترجمه متوجه امیری، بعضی از صفحات؛ *تاریخ شهر مشهد*، مهدی سیدی، بعضی از صفحات؛ *پژوهشی درباره وزارت شیخ علی خان زنگنه*، علیرضا کریمی، بعضی از صفحات؛ *تاریخ ایران دوره صفویان*، دانشگاه کمبریج، ترجمه آژند، دوران شاه عباس؛ *احسن التواریخ*، حسن بیگ روملو، تصحیح عبدالحسین نوایی، زمان شاه عباس.

صفوی، شاه عباس دوم، سام میرزا فرزند شاه صفی و مشهور به شاه عباس ثانی، در ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۴۲ ق به دنیا آمد و پس از فوت پدر خونریزش صفی در ۱۶ صفر ۱۰۵۲ در کاشان بر تخت نشست. فرمانروایی مقتدر بود که قاطعیت خود را در اعدام قاتلان وزیرش، ساروتقی، نشان داد. دومین اقدام مهم او فتح قندهار در ۱۰۵۷ ق و ناکام گذاشتن جهان شاه و اورنگ زیب در بازیگری آن بود. همه او را از پادشاهان بزرگ صفویه دانسته‌اند که با مردم به عدالت رفتار و به شکایات مردم رسیدگی می‌نمود. شوالیه شاردن مهربانی او با مسیحیان و عدالتش را ستوده و او را پادشاهی باهوش خوانده که کشور را به خوبی اداره می‌کرد و پادشاهان روس، ترکستان، عثمانی و هند به او احترام می‌کردند و از او بیم داشتند. سیوری او را در زمینه مذهب آزاداندیش دانسته و تلاش او را برای گرواندن صدهزار یهودی به اسلام یک استثنا به‌شمار آورده است. او شیعه بود و در سفر قندهار که پنجاه روز در مشهد برای تدارک جنگ ماند مکرر به زیارت مرقد امام رضا (ع) می‌رفت و دستور داد تعمیراتی در حرم مطهر انجام شود و مادرش آنا خانم را که در همان وقت وفات یافت در این مکان مقدس به خاک سپرد. در ۲۲ سال حکومت او کشور روی به آبادانی نهاد

او بود. روابط ایران را با کشورهای دیگر بخصوص اروپایی‌ها وسعت بخشید. اصفهان در عصر او شهری پررونق و ثروتمند و محل آمد و شد بازرگانان چینی، هندی، آسیای مرکزی، عرب، ترک، و اروپایی بود. تجارت داخلی در دست ایرانیها و یهودیان و تجارت خارجی دست ارامنه بود. او در زمینه مذهبی به خارجی‌ها آزادی می‌داد تا با انجام مراسم مذهبی‌شان بطور آزاد به فعالیت بپردازند و زمینه‌های شکوفایی اقتصاد ایران فراهم شود. صنعت نساجی، کتابسازی، قالیبافی و نقاشی در عصر وی به اوج خود رسید. از لحاظ مذهبی شاه عباس شخصی کاملاً مذهبی و شیعه اثنی عشری معتقدی بود. او که از طرف مادر سید بود و خود را کلب آستان علی می‌نامید در هنگام حضور در حرم حضرت رضا شب زنده داری و خدمتگزاری می‌نمود. وی همه اموال خود را وقف چهارده معصوم (ع) کرد. البته باستانیان به چشم کینه می‌نگریست و با یهودیان میانه خوبی نداشت و با نبطویان هم برخورد‌های شدیدی داشته است. به علمای دینی با احترام می‌نگریست و بزرگان چینی چون شیخ بهایی، میرداماد و ملامحسن فیض غالباً همراه او بودند.

شاه عباس از اوضاع رعایای خود با خبر بود و با لباس مبدل در میان مردم می‌گشت. لباس ساده می‌پوشید و رفتاری غیر رسمی داشت با مردم به عدالت رفتار و از حقوق آنان در برابر دولتیان نگهبانی می‌کرد. تقریباً در عصر او فرهنگ جامعه شایسته سالاری بود و بسیاری از رده‌های پایین به مقامات بالا دست یافتند. سیوری رمز موفقیت او را در «تعادل ظریفی» دانسته است که او میان ترکان، ایرانیان و قفقازها در داخل ایران ایجاد کرده بود.

سرانجام شاه عباس در سن ۵۹ سالگی و در بیست و چهارم جمادی الاول ۱۰۳۷ ق در قصبه اشرف مازندران و بر اثر بیماری درگذشت. جسدش را در کاشان به خاک سپردند (*عالم آرای عباسی*، ۱۷۸۹). به گفته لاکهارت باید این سخن شاردن را که «به محض این که این پادشاه نیکوکار درگذشت دوره ترقی ایران به پایان رسید». با احتیاط پذیرفت (*انقضاض سلسله صفویه*، ۱۳). چون برخی از اعمال خود او تخم سقوط صفویه را کاشت. به دو مورد برجسته‌تر آن به اختصار اشاره می‌شود: (۱) کاهش بیش از حد قدرت قزلباشها؛ (۲) تبدیل ولایات ممالک به خاصه که گرچه مشکل خود او را حل کرد اما در دراز مدت باعث ضعف نظامی و اقتصادی ایران شد و این سیاست غلط توسط جانشینانش به شدت دنبال گردید؛ (۳) زندانی کردن شاهزادگان در حرم به واسطه این که مبادا علیه او شورش کنند و کشتن و کور کردن فرزندان نه تنها خود او را از داشتن جانشینی لایق محروم ساخت بلکه به نفوذ زنان

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELMEN OK.

29 Haziran 2018